

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä.

Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa 1. sunnuntaista pääsiäisestä ja päättyy 2. sunnuntaihin helluntaista.

Ylösnousseen todistajia

1. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ
(QUASIMODOGENITI) 23.4.
JOH 21:1–14

Rakkaalla järvellä voi olla monta nimeä. Genesaretinjärveä kutsutaan myös Galileanjärveksi tai Galileanmereksi. Pyhäpäivän perikoopissa esiintyy neljäs kutsumuoto, Tiberiaanjärvi, joka viittaa vesistön länsirannalla sijaitsevaan Tiberiaan kaupunkiin. Se on saanut nimensä keisari Tiberiuksen mukaan. Tiberias tunnetaan eritoten kuumista lähteistään. Uuden testamentin puolella vain evankelista Johannes mainitsee kyseisen kaupungin (Joh 6:1, 6:23, 21:1). Tiberiaanjärvi antoi elannon monille perheille. Saaliiksi saadut kalat suolattiin, kuivattiin ja kuljetettiin myytäväksi muun muassa Jerusalemiin.

Tiberiaanjärvi ja kalastaminen muodostavat kehyksen perikoopin tapahtumille. Jeesuksen valitsemista opetuslapsista suurin osa oli yksinkertaisia kalastajia. Ainakin Pietari ja hänen veljensä Andreas heittelivät verkkoja ahkerasti. Jeesukseen tutustuminen oli kuitenkin muuttanut heidän suunnitelmiaan – tai oikeastaan saalistaan. Kalojen sijasta heidän tuli pyydystää ihmisiä. Johanneksen evankeliumin edellinen luku on alleviivannut tätä tehtävänantoa (Joh 20:19–23). Siinä Jeesus ilmestyy opetuslapsilleen, lähettää heidät maailman keskelle, antaa lupauksen Pyhästä Hengestä ja vakuuttaa myös Tuomaan ylösousemuksensa paikkansapitävyydestä. Kaikki näyttäisi olevan kohdillaan. Ilosanomien tuojien eteen on tasoitettu valtatietä. Maailmanvalloitus voi alkaa. Mutta sitten paljastuu karu todellisuus: kalastajat palaavat entisen saaliinsa pariin.

Ei liene kovin yllättävää, että Pietari häärii tapahtumien keskiössä. Hän toteaa lakonisesti: ”Minä lähdän kalaan.” Toisessa viitekehyksessä lause voisi viitata levon tarpeeseen: ”Takana on sen verran tiuk-

ka työputki, että lähdän narraamaan kaloja.” Mutta nyt toteamus viestii jostakin aivan muusta: ilmeisesti opetuslapset olivat epävarmoja ja neuvottomia. Tällaisessa tilanteessa ihminen etsiytyy usein tutun ja turvallisen äärelle. Ja juuri näin tapahtuu myös opetuslapsille: Pietarin johdolla he alkavat tehdä sitä, mitä parhaiten osaavat eli kalastaa. Paluu arkeen uuden tehtävän kanssa ei siis suju ilman kummelluksia. Maailmanvalloitus näyttää tyssävän jo alkumetreille.

Aamun koittaessa rannalla seisoo vieras mies. Opetuslapset yrittävät tunnistaa tulijaa, mutta se ei onnistu hämärän ja liian pitkän välimatkan (noin 100 metriä) takia. Silloin muukalainen puhuttelee kalastajia sellaisella tavalla, jonka sisältöä uusien kirkokoraamattu ei tavoita. Kohta on nimittäin käännetty arkisesti: ”Kuulkaa, miehet!”. Alkutekstissä esiintyy kuitenkin puhuttelusana *paidia*, joka viittaa pieniin lapsiin. Se myös ilmaisee läheistä yhteenkuuluvuutta. Kyseinen sana esiintyy esimerkiksi Johanneksen kirjeessä, jossa sitä ei ole käännetty ”miehet” tai ”aikuiset” vaan ”lapseni” (1. Joh 2:18). Vuoden 1938 käännös seuraa tätä linjaa myös perikoopin kohdalla: ”Lapset, onko teillä mitään syötävää?” En löydä mitään syytä muuttaa tätä käytäntöä. Ymmärän kyllä, että se on outo ja ihmetystä herättävä puhuttelu, mutta ehkä juuri siinä piileekin kaiken ydin.

Jeesus olisi nimittäin voinut moittia opetuslasten käyttäytymistä. Hänellä olisi ollut hyvä syy nimittää heitä pelkureiksi tai pettureiksi. Hän olisi kyennyt polkemaan heidät syvimpään maanrakoon: ”Jänishousut, minä lähetin teidät valloittamaan maailman, mutta täällä te vain kalastelette. Hävetkää!” Jeesus menettelee toisin. Ensinnäkin hän kutsuu opetuslapsiaan ”pikku lapsiksi” tai ”pojiksi”, ja suhtautuu näin seuraajiinsa isällisen ymmärtävästi. Aavistan, ettemme kykene täysin ymmärtämään sitä huimaa viestiä, joka

sisältyy tähän yksinkertaiselta vaikuttavaan puhutteluun. Toiseksi Jeesus myös huolehtii opetuslastensa fyysisistä tarpeista. Nämä olivat kalastaneet läpi yön, mutta silti verkot ammittivat tyhjiyttään. Silloin Jeesus kysyy: ”Onko teillä mitään syötävää?” Vasta sitten, kun opetuslasten verkko pullisteli kaloja, he kykenivät tunnistamaan Mestarinsa.

Jokainen kristitty on kutsuttu ylösnouseen todistajaksi. Mutta tämän tehtävän suorittaminen ei aina suju niin kuin Strömsössä. Emme ole immuuneja pettymyksille tai vastoinkäymisille. Päinvastoin meidän on hyväksyttävä, että joskus onnistumme ja toisinaan – tai ehkä useimmiten – epäonnistumme. Vaikuttaa jopa siltä, että silloin tällöin Jumala itse laittaa meidät seisoskelemaan Tiberiaanjärven rannalle yhtä neuvottomina kuin opetuslapset. Epätoivon ja tappion hetkinä on kuitenkin pidettävä mielessä kaiken perusta, Jumalan armo. Rohkaiseehan apostoli Paavalikin nuorta Timoteusta: ”Jos olemme uskottomia, hän pysyy silti uskollisena” (2. Tim 2:13). Toisin sanoen, vaikka tekisimme virheitä tai tarttuisimme ongen vapaan väärässä tilanteessa, Jumala on silti uskollinen. Hän kestää meidän puutteitamme ja vajavuuksiamme. Jos lähetyskäskey irrotetaan armosta, siitä tulee hirmuvalta, joka vaatii aina vain enemmän ja enemmän. Tällaisen suorituskristillisyyden tuloksena syntyy loppuun palaneita, entisiä kristittyjä. Siksi kaiken evankelioimistyön alkuvoimana ja motiivina täytyy olla Jumalan rakkaus. Sen äärelle meidän on kyettävä pysähtymään jatkuvasti – sekä menestyksen että menetyksen hetkinä. Vain tällainen Kristus- ja armokeskeinen lähetysnäky kantaa pitkän päälle hyvää hedelmää.

Uskottomuus on eri asia kuin Kristuksen kieltäminen (2. Tim 2:12b). Jos minä käännän selkäni Jeesukselle, jään yksin syntieni ja syyllisyyteni kanssa. Mutta jos

minä turvaudun häneen ja hänen apuunsa, hän puhuttelee minua isällisellä lempydellä: ”Kuule, lapseni!” ●

Lasse Pesu

Pastori, aluejohtaja,
Suomen Raamattuopisto

Hyvä paimen

2. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ
(MISERICORDIA DOMINI) 30.4.
JER 23:1–4, 1. PIET 5:1–4

Raamatun kielenkäytössä esiintyy tois-
tuvasti paimen-tematiikka. Paimento-
laiskulttuurissa paimen lampainen oli
kaikille tuttu näky. Kesytetty lammas on
eläin, joka on täysin paimenensa hoidos-
ta riippuvainen: ilman paimenta lam-
mas joutuu villipetojen saaliiksi, putoaa
rotkoon tai eksyy lauman ulkopuolelle,
missä se näättyy. Vanhassa testamentis-
sa Israelin kansaa kuvataan usein lam-
maslaumaksi, jota kuningas paimentaa.
Laajemmin paimenella tai paimenilla
tarkoitetaan kansan johtomiehiä yleen-
sä. Uudessa testamentissa paimen-tee-
ma huipentuu Jeesuksen sanoihin: ”Minä
olen hyvä paimen.” (Joh 10:11)

Vastakohtana Jeesukselle, hyvälle ja oi-
kealle paimenelle, esitetään Raamatus-
sa kritiikkiä huonoja paimenia kohtaan.
Näin on myös profeetta Jeremian kirjassa
päivän lukukappaleessa: ”Voi paimenia,
jotka hävittävät ja hajottavat minun laitu-
meni lampaat!” (Jer 23:1) On tärkeää muis-
taa, että huonot hallitsijat eivät saaneet
Jumalalta kritiikkiä esimerkiksi kehnon
talouspolitiikan tähden, vaan aina sik-
si, että he olivat poikenneet pois Jumalan
tahdosta. Paimenuudella Raamattu tar-
koittaa aina hengellistä johtajuutta: vä-
rät paimenet ovat ”hajottaneet lauman”
eli tuhonneet Herran seurakunnan ja he
ovat ”päästäneet lampaat omille teilleen”
eli ajaneet toimeettomuudellaan ihmiset
epäjumalanpalveluksen ja harhaopin pa-

riin sekä aiheuttaneet pakkosiirtolaisuuden (Jer 23:2). Pahat paimenet saavat tuomionsa ja Herra itse kokoaa laumansa ”kaikista maista” (Jer 23:3) sekä antaa sille hyviä paimenia (Jer 23:4).

Teksti on hyvin ajankohtainen tänä päivänä. Kaikki sellaiset paimenet eli hengelliset johtajat, jotka eivät vie sanoillaan ja teoillaan ihmisiä Ylipaimenen, Kristuksen, luokse, ovat juuri näitä tekstissä mainittuja kelvottomia paimenia, joita Jeesus kutsuu ”palkkarengeiksi” (Joh 10:12). He aiheuttavat paljon tuhoa lampaille eli seurakuntalaisille ja heidät Jumala tuomitsee erityisen ankarasti.

Kristus itse on se varsinainen hyvä paimen, mutta hänen käsinään toimii maan päällä hänen itsensä kutsumia ”pikkupaimenia” tai ”apupaimenia”. Heidän tulee olla Ylipaimenelle kuuliaisia ja pyrkiä noudattamaan kaikessa hänen tahtoaan. Heidä apostoli Pietari kutsuu kirjeessään ”vanhimmiksi” (1. Piet 5:1), kreikaksi *presbyteros*. Ilmaisusta näkee helposti, miten siitä ovat kehittyneet sellaiset sanat kuten englannin *priest*, saksan *Priester* tai ruotsin *prest*. Varhaisen kirkon aikana seurakunnassa oli kolme virkaa: seurakunnassa oli yksi *episkopos* eli piispa, joka vastasi enemminkin nykyistä kirkkoherraa, oli useita *presbyteros*-viran haltijoita piispan apuna sekä useita *diakonos*-viran haltijoita. Tärkeä lisäys on myös, että Pietari on ”Kristuksen kärsimysten todistaja” (1. Piet 5:1): jokainen vanhin jatkaa omalla paikallaan tämän todistuksen eteenpäin viemistä. Vanhimpien tulee ”kaita laumaa” (kr. *poimanoo*, ”paimenta”; UT näyttääkin käyttävän paimen- ja vanhin-sanaa synonyymeinä.) eli huolehtia seurakunnasta ”vapaaehtoisesti, Jumalan tahdon mukaan” ja ”sydämen halusta”, ei pakosta tai taloudellisen voiton tähden. Pietari suosittelee johtamista esikuvan kautta: ”Älkää herroina vallitko niitä, jotka teidän osallenne ovat tulleet, vaan olkaa laumanne esikuvana.” (1. Piet 5:3) Pie-

tari näin tiivistää paimenviran tehtävän: se on laumasta huolehtiminen Jumalan tahdon mukaan ja todistaminen Kristuksesta.

Luterilaisina tiivistämme saman asian niin, että papin tehtävä on julistaa evankeliumia Kristuksesta puhtaasti ja hoitaa pyhiä sakramenteja oikein, Kristuksen aseituksen mukaan. Kun pappi toimii näin, hän voi olla varma, että hänen työllään on siunaus, vaikka hän saisikin paljon maailman ja paholaisen vastustusta osakseen. Palkkarengien sijaan tarvitaan erityisesti tänä aikana hyviä paimenia, rohkeita paimenia, jotka eivät pelkää vainoakaan. Heidä, jotka paimenvirassa noudattavat vastustuksesta huolimatta Jumalan tahtoa, koskee tämä lupaus: ”Silloin te ylimmän paimenen ilmestyessä saatte kirkkauden seppeleen, joka ei kuihdu.” (1. Piet 5:4) He saavat vaikeuksienkin keskellä kuulla Ylipaimenen äänen, joka sanoo, kuten kerran Pietarille: ”Seuraa minua.” (Joh 21:9) ●

Marko Turunen

TM, Perustan toimitussihteeri

Jumalan kansan koti-ikävä

3. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ
(JUBILATE) 7.5.

2. KOR 4:16–18

Apostoli Paavali kirjoittaa Korintin seurakunnalle lohdullisia sanoja ja kehottaa sitä kestävyYTEEN. Tekstin ensimmäinen lause näyttää alkavan keskeltä ajatuskulkua ja näin ollen tekstin ymmärtämisen kannalta on olennaista selvittää, mitä Paavali on aikaisemmin kirjoittanut (2. Kor 4:1–15). Paavali kirjoittaa niistä vainoista ja ahdistuksista, jotka kristitty joutuu kohtaamaan elämänsä aikana. Kristitty on kuin hauras, savesta tehty astia, joka itsessään on arvoton, mutta joka kuitenkin pitää sisällään Jumalan voiman (4:7). Apostoli kirjoittaa: ”Me olemme kaikin tavoin ahtaalla mutta emme umpikujassa, neuvottomia mutta emme toivottomia,

vainottuja mutta emme hylättyjä, maahan lyötyjä mutta emme tuhottuja.” (4:8–9) Kristitty joutuu jatkuvasti elämään maailman ja paholaisen vastustuksen alaisena, joskus jopa kuoleman vaarassa (4:11). Paavalin opetus luvun lopussa, tämän pyhän epistolateksti, liittyy siis tilanteeseen, jossa kristitty kohtaa erilaisia ahdistuksia.

Ensimmäiseksi Paavali opettaa, että vaikka ”ulkonainen ihminen” murtuukin, sisäinen ihminen uudistuu päivä päivältä (4:16). Tällaista on kristityn uskossa kasvaminen: häntä murretaan ulkoisessa paineessa, hän särkyä, häntä sattuu. Perkele ei anna kristitylle rauhaa vaan lähettää aina uusia, sopiviksi räätälöityjä vaikeuksia kristityn elämään. Vaikeuksien alla tapahtuu murtumista: ei kristitylle luvata helppoa elämää, ei kristitylle luvata vaikeuksissa kestämistä. Jeesuksen seuraajille ei luvata maallista menestystä, päinvastoin. Mutta murtuneena ja rikkinäisenäkin sisäinen ihminen saa uudistua päivä päivältä Jumalan armon varassa. Ehkä asian voisi myös ilmaista näin: kristityllä on terve sielu murretussa ruumiissa. Ahtaalla ollessaan hän ei ole umpikujassa, sillä hän on Jumalan kädessä. Neuvottomana hän ei ole toivoton, sillä hänen toivonsa on Kristuksen ristissä. Vainottuna hän ei ole hylätty, sillä vaikka ihmiset hylkäävät, Jumala ei ikinä hylkää. Maahan lyötynä kristitty ei ole tuhottu, sillä miekka ei voi lopullisesti surmata sitä, minkä Kristus on tehnyt eläväksi.

Apostolin toinen ajatus on tämä: ”Tämä hetkellinen ja vähäinen ahdinkomme tuottaa meille määrättömän suuren, ikuisen kirkkauden.” (4:17) Marttyyri Stefanos näki jo kivien lentäessä taivaan avoina edessään. Rooman areenoilla leijonien edessä kristityt tiesivät olevansa matkalla valtakuntaan, joka ei järky. IS-terroristijärjestön surmaamat marttyyrit saavat jo tänä päivänä katsella Kristuksen kasvoja paratiisissa iankaikkisesti. Kristityn kokema vaino ja ahdinko voi olla inhimillisesti

katsoen pieni tai suuri, mutta iankaikkisuuden näkökulmasta kaikki täällä maan päällä kohdattu vastoinkäyminen on lopulta vähäistä sen rinnalla, mitä kristitty saa taivaassa. Ihmisen syntiinlangenneesta luonnosta johtuen hänen on vaikeaa edes kuvitella taivaan iloa ja Jumalan kasvojen katselemista, yhteyttä kaiken rakkauden lähteeseen, itse Rakkauteen. Siksi monet maanpäälliset huolet tuntuvat kristitystä niin suurilta. Jumalan horjumaton sana kuitenkin sanoo: Ahdinko on ”hetkellinen ja vähäinen”.

Paavali päättää kolmanteen ajatuksensa: ”Emmekä me kiinnitä katsettamme näkyvään vaan näkymättömään, sillä näkyvä kestää vain aikansa mutta näkymätön ikuisesti.” (4:18) Miten katsoa näkymätöntä? Kristitty tarvitsee ”sisäiset silmät” (Ef 1:18), uskon silmät, joiden avulla hän voi suunnata katseensa Jumalaan. Nämä uskon silmät Jumala itse lahjoittaa, hän ne avaa ja hän kirkastaa niiden katseen. Jumala tekee tämän työnsä armonvälineiden kautta, Sanansa, kasteen ja ehtoollisen kautta. Näissä ihmeissä me jo saamme nähdä näkymätöntä, maistaa ikuisuutta, koskettaa taivasta. Sinne Kristus vie omansa. Jo nyt kristitty saa kokea taivaan iloa ja tulevan maailman voimia, vaikka hän ei vielä olekaan perillä. Ja niin toteutuu jo nyt pyhän latinankielinen nimi: *Jubilate* eli iloitkaa! ●

Marko Turunen

Taivaan kansalaisena maailmassa

4. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ
(CANTATE) 14.5.
JOH 17: 6–10

Evankeliumitekstimme on osa Jeesuksen ylimmäispapillista rukousta. Ylimmäispapilliseksi rukous on nimetty, koska sen tematiikka liittyy olennaisesti Herramme ylimmäispapilliseen virkaan. Rukouksen

sisältö ei kuitenkaan pelkisty Vapahtajamme ylimmäispapilliseen virkaan kuuluviin tehtäviin; rukous kokoaa ja nivoo yhteen kaikki Kristuksen kolme virkaa: Hän on Ylipappimme, Profeettamme ja Kuninkaamme.

Evankeliumiperikoopissa Jeesus viittaa kaikkien virkojensa tehtäviin. Lähdemme tutkimaan tekstiämme niiden kautta. Tarkastelemme, kuinka Herramme hoitaa virkojaan alennuksensa tilassa ja korotuksensa tilassa.

Ensiksi paneudumme Kristuksen ylimmäispapilliseen virkaan. Sitä Vapahtajamme hoitaa kahdella tavalla. Alennuksensa tilassa – siis ennen tuonelaan astumistaan ja ylösnousemistaan – Herramme hoiti ylimmäispapillista virkaansa uhraamalla itsensä koko maailman syntiuhrina. Hän ei uhrannut eläimiä, vierasta verta, niin kuin vanhan liiton ylipapit, vaan itsensä, oman verensä. Sillä hän sovitti koko maailman kaikki synnit! Siihen saat sinäkin kaikessa syntisydessäsi turvata – ja olet pelastuva! Korotuksensa tilassa, ylösnousseena kuoleman voittajana, hän hoitaa ylimmäispapillista virkaansa rukoilemalla puolestamme.

Tämän näkökulman Jeesus tekstiimme tuo: ”Minä rukoilen heidän puolestaan” (17:9). Toki hän rukoili puolestamme jatkuvasti jo alennuksensa tilassa, mutta tässä hän viittaa erityisesti taivaaseenastumisansa jälkeiseen aikaan, kuten perikoopin jälkeisistä jakeista käy ilmi (17:11–26). Olet jatkuvasti Herrasi sydämellä, Hänen rukouksissaan – et ainoastaan yhtenä ohi kiitävänä hetkenä ennen ristiinnaulitsemista: sanotaanhan Hepr. 7:24–25, että ylipappimme Kristus elää iäti rukoillakseen puolestamme.

Mutta mitä se tarkoittaa, ettei Jeesus rukoile maailman puolesta (17:9)? Hänhän on 1. Joh 2:2 mukaan koko maailman syntien sovittaja. Oppi-isämme Martti Lutherin mukaan tekstissä on kyse aivan erityisestä rukouksesta. Kristittyjen puolesta Jee-

sus rukoilee aivan erityisellä tavalla; heidät Hän on ottanut kasteessa lapsikseen ja heitä hän ominaan rukoillen kantaa. Toki hän toivoo ja anoo, ettei kukaan torjuisi häntä, sanoohan Paavali, että Jumala tahtoo kaikkien pelastuvan (1. Tim 2:4). Mutta omiaan Herramme kantaa sydämellään kuin vanhemmat rakkaita lapsiaan.

Tästä tulemme Kristuksen profeetaliseen virkaan. Sitä hän hoiti täällä maan päällä persoonassaan opettamalla ihmiskuntaa. Opetuslapset saivat katsella hänen jumalallista kirkkauttaan ja kuunnella hänen taivaallisia sanojaan. Heidän tehtäväkseen tuli tallettaa Jeesuksen puheet muistiin Pyhän Hengen kirjureina. Ja nyt, korotuksensa tilassa, Kristus opettaa meitä tuon kirjoitetun Sanansa kautta, sen Sanan kautta, jonka apostolit ja evankelistat ovat meille tallettaneet.

Jeesus aloitti tekstimme toteamalla ilmoittaneensa Isän nimen valituille ja jatkoi hieman myöhemmin puhuneensa kaiken, minkä Isä hänen puhuttavakseen antoi (17:6,8). Tuon ilmoituksen ydin on sanoma hänestä maailman Vapahtajana. Toki se on myös lakia, joka paljastaa syntimme ja osoittaa kadotuksenalaisen tilamme. Mutta ennen kaikkea Jeesuksen sanoma on evankeliumia! Näin Kristuksen profeetalinen virka saa ikään kuin sisältönsä Hänen ylimmäispapillisesta virastaan, sijaishyvityksestä, jonka hän kaikkien puolesta antoi.

Ottakaamme hänen sanoistaan vauri! Vapahtajamme sanoi opetuslasten ottaa Sanan omakseen ja tietävän sen perusteella Jeesuksen tulleen Isän luota (17:6,7). Herramme sanat olivat saaneet heidät vakuuttuneiksi. Sana oli ikään kuin sulautunut heihin. Sinäkin saat rakentaa kaiken Sanan varaan. Kuule sitä, että se sulautuisi yhä syvemmälle sydämeesi lohdutuksen ja vahvistuksen. Sanassaan Jeesus on läsnä. Siinä kaikki taivaan aarteet ovat sinun!

Lopuksi tarkastelemme Vapahtajam-

me kolmatta, kuninkaallista virkaa. Sen Jeesus tuo tekstiin lausumalla Isälle nämä monumentaaliset sanat: ”Kaikki, mikä on minun, on sinun, ja mikä on sinun, on minun.” (17:10). Martti Luther sanoo Herramme sisällyttäneen tähän sanaan kaiken: kaikkivaltiuden ja kaikkitietävyyden – niin koko jumaluuden täyteen. Kaikki, mikä on Isän, on Pojan.

Täällä maan päällä, alennuksensa tilassa, hän vain luopui käyttämästä jumalallista majesteettiaan inhimillisen luontonsa osalta hänen lunastustyönsä sitä vaatiessa. Nyt, korotettuna, Kristus käyttää jumalallista kaikkivaltiuttaan täysin myös toisen luontonsa osalta. Tätä tarkoittaa Isän oikealla puolella istuminen. Hän ei ole enää orjan muodossa, hän ei enää jätä käyttämättä kaikkivaltiuttaan ja kaikkitietävyyttään vaan hallitsee suvereenisti kaikkea. Siksi sinäkin saat jättää kaikki huolesi hänen kannettavakseen. Sinulla on Kuningas, joka haluaa ja pystyy auttamaan, joka johdattaa koko elämäsi! Hän tietää, mitä tarvitset. Hän tietää kipusi. Hän tietää ilon aiheesi. Luota häneen. Tällaisen Kuninkaan almaisena saat elää taivaan kansalaisena maailmassa, kuten 4. sunnuntain pääsiäisestä teema asian ilmaisee. Ja sitten saat laulaa hänelle kiitosta. Siihen sopiikin tämä sananselitys päättää; onhan 4. sunnuntain pääsiäisestä latinankielinen nimi *Cantate*, ”laulakaa”. ●

Teemu Haataja

Pastori, Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys

Sydämen puhetta Jumalan kanssa

5. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ
(ROGATE) 21.5.
MATT 6:5–13

Jeesus opetti Isä meidän -rukouksen ainakin kahdessa eri tilanteessa (Matt 6:9–13, Luuk 11:2–4). Matteus kertoo hänen opet-

taneen sen vuorisaarnan yhteydessä. Luukas sanoo, että hän opetti sen vastauksena opetuslapsensa pyyntöön: ”Herra, opeta meitä rukoilemaan.” Noiden kahden eri tilanteen rukouksien sanamuodot poikkeavat hieman toisistaan, mutta perusasia on sama. Jeesukseen uskoessamme me olemme Jumalan lapsia ja meillä on Isän antamat lapsen oikeudet. Jumalan lapsi saa turvata kaikissa asioissaan Taivaalliseen Isäänsä. Isä meidän -rukous ei ole vain lasten puhetta Isälleen, vaan Isän lupaus lapsilleen antaa heille sitä, mikä on heille parasta.

Isä meidän yhdistää kristikuntaa. Yhteisrukouksena se muistuttaa Jumalan lasten kuulumisesta samaan perheeseen. Ikuisuudessa he yhdessä Jeesuksen kanssa jakavat taivaan kodin, josta sanotaan, että se on täynnä Jumalan ylistystä (Ilm 19:1–10). Niin myös meidän käyttämässämme Isä meidän -rukouksessa on Jumalan ylistys. Tätä loppuylistystä ei ole kuitenkaan niissä Jeesuksen opettamissa rukouksissa, jotka on talletettu meidän raamatunkäsnökseemme. Syynä on sen puuttuminen niistä käsikirjoituksista, joihin nykyinen Raamattumme pohjautuu. Isä meidän -rukouksen loppuylistys on kuitenkin yhtä tuon ikuisen ylistyksen kanssa ja se kohdataan kaikkialla Raamatussa. ”Kiittäkää Herraa! Hän on hyvä, iäti kestää hänen armonsa.” (Ps 106:1)

Isä meidän -rukousta moni pitää ainoana kaikille kristityille yhteisenä rukouksena ja sen merkitys on rinnastettavissa uskontunnustuksen merkitykseen. Se on erityisen tärkeä, koska Herra Jeesus Kristus itse on antanut sen seuraajilleen. Sen kautta hän opetti, ei vain tärkeän rukouksen sanamuodon, vaan myös pelastavan uskon luonteesta. Sitä ei ihminen itse saa aikaan, vaan se on Jumalan teko. Pyhä Henki vaikuttaa ihmisessä sanan kautta, vaikuttaen uskon ja synnyttäen hänet uudestaan Jumalan lapseksi. Sen kautta

avautuu myös keskusteluyhteys Isän ja lapsen välille. Rukous on kahden persoonan keskustelua ja luottamuksellista uskoutumista toiselle. Ihmisen etuoikeus on turvautua kaikessa Jumalaan ja luottaa häneen silloinkin, kun hän on johdatuksessaan ja rukousvastauksissaan arvoituksellinen. Jeesus vakuutti, että Jumala ei anna lapselleen koskaan mitään huonoa. (Matt 7:9–11)

Uskon vastakohta on epäusko. Syniinlankeemuksessa katkenut yhteys ihmisen ja Jumalan välillä ei voinut palautua ennen kuin Jumala avasi sen. Eihän ihminen edes halunnut kohdata häntä, vaan pakeni ja yritti peittää omilla keinoillaan sitä alastomuutta, häpeää ja syyllisyyttä, jota tunsii lankeemuksensa tähden. Jumalan hyvyttä ja rakkautta oli se, että hän ei kääntänyt ihmiselle selkäänsä, vaan otti pakenijan kiinni, puhui hänelle. Näin ihminen sai mahdollisuuden puhua Jumalalle. Tuossa kohtamisessa syntiin langennut sai lupauksen Vapahtajasta, joka kukistaa pahan ja antaa ihmiselle mahdollisuuden uuteen alkuun Jumalan lapsena. (1. Moos 3)

Jeesus Kristus on luvattu Vapahtaja. Hän toi syntien anteeksiannon ihmiskunnalle kärsimisensä ja ristinkuolemansa kautta. ”Kristukseen, joka oli puhdas synnistä, Jumala siirsi kaikki meidän syntimme, jotta me hänessä saisimme Jumalan vanhurskauden.” (2. Kor. 5:26) Kyse on lahjasta. Siksi me emme voi sitä ansaita, mutta ottaa sen vastaan uskon kautta Jeesukseen. ”Jumala on armosta pelastanut teidät, antamalla teille uskon. Pelastus ei ole lähtöisin teistä, vaan se on Jumalan lahja. Se ei perustu ihmisen tekoihin, jottei kukaan voisi ylpeillä.” (Ef. 2:8–9)

Langennut ihminen ajattelee luonnostaan, että Jumalalle voi kelvata vain omien ansioitten tähden. Se johtaa ahdistavaan tekopyhyyteen. Jeesus viit-

taa siihen päivän evankeliumissa: Hän osoittaa, että kukaan ei voi peittää omaa alastomuuttaan ja olla Jumalalle kelvollinen omassa varassaan. Ulkonaisesti ihminen voi olla esimerkiksi rukoilija, joka täyttää sellaiset vaatimukset, joita pidentään Jumalan vaatimuksina ja jota muuten vuoksi ihailevat. Kenenkään rukoukset eivät voi kuitenkaan korvata Jeesuksen tuomaa anteeksiantoa, joka uskossa omistetaan. Sen kautta ihminen saa siirtymä katumuksen alta ikuisen elämän perilliseksi. Se on pohjana myös kristityn rukouselämälle. Hän rukoilee Jeesuksen nimeen vedoten, sillä ilman häntä rukouksen tie olisi suljettu. Kristillistä rukousta onkin sanottu uskovan sydämen puheeksi Jumalan kanssa.

Jumalan rakastava huolenpito lapsiaan kohtaan näkyy voimakkaasti Isä meidän -rukouksessa. Moni kristitty tuntee avuttomuutta rukoilijana. Jumala ei kuitenkaan aseta rukouksen rimaa korkealle. Vaikka emme löytäisi itse sanoja rukoukseemme, ne on meille annettu. Paavali sanoi: ”Henki auttaa meitä, jotka olemme heikkoja. Emmehän tiedä, miten meidän tulisi rukoilla, että rukoilisimme oikein. Henki itse kuitenkin puhuu meidän puolestamme sanattomin huokauksin.” (Room.8:26) Isä meidän -rukous on Pyhän Hengen rohkaisevaa sanaa meille. Yksinkertaisuudellaan se osoittaa, että Jumalalle tärkeintä on ihmisen vilpittömän halu etsiä hänen tahtonsa toteutumista ja että hän rukoillessaan uskoo Jumalan vastauksen olevan paras mahdollinen. Jeesuksen oma rukous Getsemanessa on tästä rohkaisevin esimerkki. Kärsimys ja kuolema edessään hän tiesi, että rakastava Isä tahtoo viedä hänet kuolemasta ylösnousemukseen. Siksi hän sai voiman sanoa: ”Mutta ei niin kuin minä tahdon, vaan niin kuin sinä.” (Matt 26:39) ●

Antti Herkkola
Rovasti, Tampere

Korotettu Herra

HELATORSTAI 25.5.

APT 1:1–11, EF 4:7–15

Helatorstain lukukappaleissa on kaksi epistolavaihtoehtoa: Apt 1:1–11 tai Ef 4:7–15. Tarkastelemme aluksi lyhyesti Apostolien tekojen kohtaa ennen kuin syvennymme varsinaiseen tekstiimme, joka löytyy Efesolaiskirjeestä.

Luukas aloittaa kaksoisteoksensa jälkimmäisen osan kertaamalla lukijalle, mitä kaikkea tapahtui ennen Pyhän Hengen vuodattamista helluntaina. Kristus oli ennen taivaaseen astumistaan luvannut Pyhän Hengen apostoleilleen ja koko kristilliselle kirkolle. Lisäksi monin eri tavoin hän ylösnousemuksensa jälkeen todisti seuraajilleen olevansa elossa, ja hän opetti neljänkymmenen päivän ajan heitä aina siihen asti, kunnes hänet otettiin taivaaseen.

Lopulta koitti tuo päivä, jolloin opetuslapset näkivät Kristuksen nousevan pilven mukana korkeuksiin. Samassa hetkessä kaksi valkopukuista sanansaattajaa saapui heidän viereensä ja kertoi Jeesuksen tulevan aikanaan takaisin samalla tavalla, kuin he näkivät hänen taivaaseen menevän.

Tämä on se tilanne, jossa apostolit toimivat alkuseurakunnassa ja jossa edelleen tänä päivänä kristillinen kirkko toimii. Kristus on korotettu taivaaseen ja hänen paluunsa on vielä edessä. Kirkko toimii näiden kahden merkittävän hetken välissä. Toisin kuin voisi kuvitella, Kristuksen taivaaseen astuminen ei tarkoittanut sitä, että hän olisi jättänyt seuraajansa yksin. Kristus, joka oli luvannut olla omiensa kanssa aina maailmaan loppuun asti, ei noussut taivaaseen ollakseen itseksensä rauhassa, vaan ollakseen koko kirkkonsa kanssa aina hänen paluuseensa saakka.

Tästä kertoo sunnuntain toinen epistolavaihtoehto. Kristus, joka aikanaan

laskeutui kirkkaudestaan maan alimpiin kolkkiin asti orjan muodossa, on nyt astunut ylös taivaaseen Jumalan oikealle puolelle hallitsijana kaikessa kunniaissaan ja kirkkaudessaan. Hän on noussut ”kaikkia taivaita ylemmäs täyttääkseen kaikkeuden läsnäolollaan.” (Ef 4:10). Koska Kristuksen läsnäolo täyttää kaiken, ei kirkko olekaan poissaolevan Kristuksen viimeisen toiveen toteuttaja, vaan läsnä olevan Kristuksen ruumis tässä maailmassa.

Korkeudesta Kristus hoitaa ja johtaa kirkkoaan, omaa ruumiistaan, antamalla sille Pyhän Hengen ja Hengen myötä armolahjojaan. Sunnuntain epistola ei puhu armolahjoista niinkään kykyinä tai ominaisuuksina vaan henkilöinä. Kristus on lahjoittanut kirkolleen apostolit, profeetat, evankelistat, paimenet ja opettajat. Ja edelleen Kristus varustaa kirkkoaan sillä sanalla, minkä hän on antanut noiden apostolien, profeettojen ja evankelistojen kautta. Heidän julistuksensa on talletettu pyhään Raamattuun, ja sen opettamiseksi ja saarnaamiseksi meillä edelleen on Kristuksen lahjoittamat ja asettamat paimenet.

Näin Kristuksen antama lahja tänäkin päivänä varustaa hänen kirkkoaan. Saarnattu sekä veteen, leipään ja viiniin liitetty sana synnyttää meissä uskon ja vahvistaa sitä, koska se lahjoittaa meille Kristuksen ja kaikki hänen ansionsa. Samalla sana opettaa meitä Kristuksesta ja kiinnittää huomiomme vahvasti häneen, niin ettemme horjuisi ja huojuisi, kun erinäiset opintuulet haluavat riepotella meitä vieden huomiomme ja uskon perustamme mihin tahansa muuhun kuin ristiinnaulittuun ja ylösnousseeseen Kristukseen.

Sana vakuuttaa, ettei Kristus ole jättänyt meitä orvoiksi vaan hän on jatkuvasti läsnä. Aina kun kuulemme Jumalan sanaa saarnattavan, Kristus itse puhuu meille. Aina kun nautimme ehtoollista, saam-

me nauttia hänen todellisen ruumiinsa ja verensä. Niin lähellä korotettu Herra on kirkkooan. ●

Jukka Peranto

Pastori, Rauman Pyhän Marian seurakunta, Suomen evankelis-luterilainen lähetyshiippakunta

Pyhän Hengen odotus

6. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ

(EXAUDI) 28.5.

1. KUN 19:8–13, APT 1:12–14,

JOH 7:37–39

Kirkkovuoden sunnuntain latinankielinen nimi *exaudi* ”kuule!” tulee päivän antifonista (Ps 27:7). Psalmissa rukoillaan, että Jumala vastaisi avunpyyntöön ja että rukoilija saisi vielä kokea Herran hyvyttä. Kirjoittaja haluaa elää Jumalan pyhäkössä ja katsella häntä ja odottaa häneltä vastusta. Seurakunta taas odottaa helatorstain jälkeen luvattua Pyhää Henkeä. Apostolien tekojen lukukappale kertoo tästä odotuksesta alkuseurakunnan parissa. Päivän evankeliumissa puhutaan lehtimajanjuhlan yhteydessä elävän veden virrasta, ja evankelista Johannes selittää Jeesuksen taroittavan Pyhää Henkeä.

Myös Vanhan testamentin profeetta Elia odottaa ja kaipaa merkkiä Jumalalta. Edellisestä luvusta luemme, kuinka hän Israelin kuninkaan ja kansan läsnä ollessa näyttää suurten merkkien saattamana Baalin profeetoille kaapin paikan. Kuningas Ahabin puoliso Isebel kuitenkin tulistuu ja uhkaa tappaa Elian. Elia pakenee Juudan kuningaskunnan puolelle ja toivoo ahdistuksesaan kuolemaa (1. Kun 19:3–4). Nähtävästi Elia pettyy Israelin kuninkaan ja kansan käyttäytymiseen, vaikka taistelussa Baalin profeettoja vastaan tulikin kirkas voitto. Hän näyttää olevan heittämissä hanskoja tiskiin, mutta odottaa vielä merkkiä Herralta ja purkaa turhautumisensa hänelle.

Teksti muistuttaa paljon sitä, mitä

Mooseksesta kerrotaan: Enkeli antaa Elialle syötävää ja juotavaa kuten Mooses ja kansakin saivat syötävänsä ja juotavansa Herralta autiomaavaelluksen aikana. Elia vaeltaa Horebin eli Siinain vuorelle 40 päivää ja 40 yötä. Samoin Mooseskin vaelasi kansan kanssa autiomaassa 40 vuotta, ja Mooses oli vuorella 40 päivää ja 40 yötä (2. Moos 24:18). Sekä Mooses että Elia saivat nähdä Jumalan kirkkauden. Mooseksen peitti kirkkaudelta Herran käsi (2. Moos 33:20–23), Elia peittää itse kasvonsa viitalaan. Jumalan pyhyttä ei syntinen ihminen voi kohdata tuhoutumatta, ellei hän saa syntejään anteeksi. Tästä Vanha testamentti todistaa meille monessa kohtaa, esimerkiksi Jesajan näyssä (Jes 6).

Yllättävintä Elian tapauksessa on kuitenkin jakeiden 11–13 sanoma. Jumala ei löydykään myrskystä, joka repii vuoret rikki ja paistaa kalliit murskaksi (hepreassa verbien jo valmiiksi rajua sanakirjamerkitystä vahvistetaan intensiivimuodoilla). Häntä ei löydy maanjäristyksestä. Häntä ei löydy tulesta. Nämä ilmiöt kuitenkin liitetään Vanhassa testamentissa usein Jumalaan ja hänen ilmestymiseensä. Esimerkiksi psalmista 18 voimme lukea, mitä alkaa tapahtua, kun rukoilijan avunpyyntö tavoittaa Jumalan: ”Maa järäsi ja järkkäsi, vuorten perustukset vavahtelivat. Hänen vihansa sai ne horjumaan. Hänen sieraimistaan nousi savu ja kaiken nielevä liekki hänen suustaan, se suitsusi hielten hehkua.” (Ps 18:8–9). Itse asiassa juuri samaisella Horebin vuorella tapahtui kummia jo Mooseksen aikana: Valitun kansan valmistautuessa kohtaamaan Jumalaansa ”alkoi jyristä ja salamoida. Vuoren yllä lepäsi raskas pilvi ja kuului voimakasta torventoitotusta, ja kansa vapisi pelosta leirissään.” (2. Moos 19:16). Deborahin laulaa samaa säveltä: ”Herra, kun sinä lähdet Seiristä, kun saavut Edomin maasta, silloin vapisee maa, silloin lankeaa taivaasta sade, pilvet syöksevät vettä. Herra saa vuoret

järkkymään, itse Siinaikin vavahtaa Her-
ran, Israelin Jumalan edessä.” (Tuom 5:4–5)

Kyseessä on Jumalan hirvittävä tuomi-
oivalta. Mutta se, ja laki yleensäkin, on-
kin lopulta Jumalan ”vierasta työtä”. Hä-
nen omin työnsä tuleekin ilmi siinä, missä
Elia tunnistaa itse Jumalan: hiljainen hu-
mina tai sanatarkemmin käännettynä ”tyy-
ni ja hiljainen ääni”. Jumalan ensisijainen
työ on evankeliumi, joka vapauttaa ja rau-
hoittaa pelästyneen ja ahdistuneen sydä-
men. Jumala ei ollut rajuilmassa, ei maan-
järjestyksessä, ei tuleessa. Jumala olikin – ja
on edelleen – hiljaisessa huminassa.

Mikä on sitten Pyhän Hengen ominta
työtä? Onko se siellä missä tapahtuu pal-
jon meidän ihmisten mielestä suuria ih-
metekkoja? Apostolitan juuri saivat kokea
melkoisia ihmeitä helluntaina! Kyllä Pyhä
Henki parantaa ja ihmeitä tapahtuu. Mut-
ta onko Pyhän Hengen omin työ kuitenkin
hiljaisessa huminassa, siellä, missä julistet-
tu evankeliumin sana vapauttaa itseensä kä-
pertyneen ihmisen synnin orjuudesta ja uu-
destisyntyyttä hengellisesti kuolleen? Onko
se suomalaisessa kraanavedessä, johon yh-
distyy Kristuksen käsky ja evankeliumin lu-
paus, tai kitalakeen takertuvassa leivänpala-
sessa ja viinitilkkasessa, joiden alla ja joiden
kanssa jaetaan itse Kristuksen ruumis ja
veri? Onko se siellä, missä kuolleeseen me-
reen puhkeaa elävän veden lähde, joka tulee
tempppelin kynnyksen alta, Hes 47:1–9; Sak
14:4–8 – ja itse temppele on Jeesus?

Ihminen odottaa ja kaipaa suuria ih-
metekkoja, sellaisia mitä Karmelinvuorel-
la taistelussa Baalin profeettoja vastaan
tapahtui. Nykyäänkin kristityt saattavat
juosta kokouksesta toiseen ihmemiesten ja
-naisten ja suurien Hengen manifestaatioi-
den perässä. Mutta Pyhä Henki on sitoutu-
nut erityisesti Sanaan ja sakramentteihin.
Ne ovat vähäpätöisiä armonvälineitä, kuin
hiljaista huminaa verrattuna vuoria murs-
kaaviin rajuilmoihin ja maanjärjestyksiin.
Siellä, hiljaisessa huminassa, on itse Juma-

la. Ja sieltä me saamme lahjaksi Jeesuksen
lupaaman Pyhän Hengen, joka todistaa yh-
dessä henkemme kanssa, että olemme Ju-
malan lapsia ja saamme rohkeasti huutaa:
”Abba, isä!” (Room. 8:15–17) ●

Topias Tanskanen
TK, teologian ja Lähi-idän
tutkimuksen opiskelija

Pyhän Hengen vuodattaminen – uusi liitto

HELLUNTAIPÄIVÄ 4.6.

JER 31:31–34

Tämä Jeremian kirjan katkelma on Van-
han testamentin lohdullisimpia. Lyhyt ko-
konaisuus, vain neljä jaetta, muodostaa
eräänlaisen läpileikkauksen Vanhan testa-
mentin keskeisestä sisällöstä. Nostan sii-
tä esiin seuraavia teemoja: Jumalan uskollisu-
us, hänen kansansa taipumus rikkoa
Herransa tahtoa vastaan, sekä lupaus syn-
tien anteeksiantamuksesta. Helluntain nä-
kökulmasta keskeistä on myös Jumalan an-
tama rohkaiseva lupaus solmia uusi liitto
kansansa kanssa.

Sanapari uusi liitto esiintyy Vanhassa
testamentissa vain yhden ainoan kerran –
tässä Jeremian kirjan katkelmassa. Jeremi-
an kautta annettu lupaus jumalasuhteen lo-
pullisesta korjaantumisesta viittaa tulevaan
tapahtumaan. Kirjan sanoman julistamisen
aikaan kansa eli syvässä luopumuksessa. Jo
ulkonaiset olosuhteet osoittivat sen, että lu-
paus uudesta liitosta ei vielä tuolloin ollut
toteutunut; kansa oli jakaantunut kahtia ja
eli ristiriitojen keskellä.

Ulkoisia olosuhteita vakavampaa oli
kuitenkin kansan hengellinen tila. Ker-
ta toisensa jälkeen kansa oli rikkonut Si-
nain vuorella solmitun liiton. Se oli halu-
ton ja kyvytön noudattamaan liiton ehtoja.
Jeremia kuvaa toisaalla kansan hengellis-
tä tilaa epätoivoiseksi: ”Voiko nubialainen
muuttaa ihonsa väriä tai pantteri täpliään?
Yhtä mahdotonta on teidän tehdä hyvää,

niin syvälle pahaan te olette juurtuneet!” (Jer 13:23).

Jeremia vertaa Jumalan ja kansan välistä suhdetta aviopuolisoiden väliseen suhteeseen. Asetelma on kuulijoille tuttu: mies on kihlannut morsiamen omakseen, mutta tämä on rikkonut (avio)liiton (13:31). Vertauskuva muistuttaa tältä osin Hoosean kirjan tapaa ilmaista asia: Jumalan liiton rikkominen on verrattavissa hengelliseen aviorikokseen. Jeremian kirja on vienyt meidät ylitsepääsemättömien ongelmien eteen. Jumalan kansan sydän oli paatunut ja vieraantunut Jumalasta. Tämä koskettaa myös meitä, sillä myös me pakanat vastustamme Jumalaa ja olemme luonnostamme Jumalan tahdon rikkojia. Olemme liiton ulkopuolella.

Kerta toisensa jälkeen Jumala on lähettänyt kansansa pariin profeettoja julistamaan tuomiota ja kutsua parannukseen. Kansa ei kuitenkaan ole tahtonut palata Jumalan yhteyteen. Kivitaluihin kirjoitetut lain säädökset ovat jääneet ulkokohtaisiksi. Tahtomme ja sydämemme ovat suuntautuneet Jumalasta pois. Olemme hengellisesti kuolleessa tilassa. Vain uusi liitto voi tarjota keinon tämän haavoittuneen ja rikkoutuneen suhteen korjaamiseksi. Jeremia lohduttaa kuulijoitaan: sinä päivänä, kun uusi liitto solmitaan, Jumala kirjoittaa lakinsa ihmisten sydämiin. Kansa tulee jälleen tuntemaan Herran (Jae 34). Sana tuntea (hepr. *jada*) viitanee tässä myös läheiseen, jopa intiimiin kahden persoonan väliseen yhteyteen. Uuden liiton solmimisen myötä anteeksiantamus on kokonaisvaltaista ja täydellistä. Menneitä ei muistella. Morsian on vihdoinkin palannut sulhasensa luokse.

Jeremian kirjan lupaus uudesta liitosta saa selityksensä vasta Uudesta testamentista käsin. Siinain vuorella solmittu liitto oli Israelin kansan ja Jumalan välinen sopimus. Uusi liitto puolestaan on avoin kaikille kansoille. Uuden liiton jäsenyys perustuu Kristuksen kuolemaan ja ylös-

nousemukseen - ei syntyperään tai tekoihin. Jeesus toteutti Jumalan täydellisen tahdon ja täytti käskyt puolestamme. Siksi uusi liitto on täydellisempi kuin vanha. Vanhan liiton ehdot eivät täyttyneet, sillä kansa oli kykenemätön noudattamaan Jumalan tahtoa. Siksi vanhan oli väistyttävä uuden tieltä. Uuden liiton ehdot puolestaan ovat täyttyneet – ei meidän, vaan Jeesuksen ansioiden tähden. Siksi uusi liitto ei ole lain tekojen vaan armon liitto.

Heprealaiskirjeen kirjoittaja kirjoittaa: ”Tästä näemme, kuinka paljon vahvempi on se liitto, jonka takaajana Jeesus on” (Hepr 7:22). Tie uuden liiton jäsenyyteen käy Jeesuksen Kristuksen kautta. Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus tuovat sovituksen ja anteeksiannon. Jeesus sanoi itsestään: ”Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka vuodatetaan teidän puolestanne” (Luuk. 22:20).

Uusi liitto rakentuu siis Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen varaan. Jeesus antoi myös lupauksen Pyhän Hengen vuodattamisesta. Jeesus solmi uuden liiton verensä kautta ja Pyhän Hengen vuodattaminen puolestaan sinetöi tämän liiton. Lihaan tehty ympärileikkaus ei enää ole liiton merkki, vaan nyt on kyse sydämen ympärileikkauksesta. Jumala kirjoittaa Hengensä kautta lakinsa ihmisten sydämiin. Uusi liitto on elävä – sen jäsenet tuntevat Jumalan tahdon ja Jumala itse vahvistaa ja synnyttää uskoa meissä.

Uuteen liittoon siirtyminen on kuolemista synnille. Siksi tie uuteen liittoon käy kasteen haudan kautta. Siinä vanha kuolee ja uusi tulee tilalle. Kristuksen lahjavanhurskauteen puettuna olemme pyhiä, mutta itsessämme edelleen syntisiä. Kaste kuitenkin kutsuu meitä elämään uuden liiton mukaista elämää. Siitä syystä juuri helluntai on pääsiäisen ohella ollut tärkeä kastepäivä kirkossamme.

Helluntaina saamme kiittää Jumalaa syntien anteeksiantamuksesta ja Pyhästä Hen-

gestä. Pyhä Henki opettaa, ohjaa ja rohkaisee meitä. Jeremian kirjassa (31:34) annettu lupaus siitä, että Jumala antaa anteeksi rikoksemme, eikä enää muista meidän syntejämme on mitä lohdullisin asia, ja siihen on hyvä pysähtyä näin helluntaina. Kun synninpäästössä kuulemme, että Jumala ei todella muista syntejämme, vaikka ne olisivat yhä meidän muistissamme, niin juuri tuolloin Pyhä Henki tahtoo rohkaista meitä. Kun Jumalan sana saa vakuuttaa meidät, että hänen anteeksiantonsa on täydellinen, niin se on Pyhän Hengen työtä meissä. Sillä juuri syntien anteeksiantamuksesta hän tahtoo meille opettaa ja siihen hän tahtoo rohkaista meitä luottamaan. Jumala vakuuttaa meille: Jeesuksen Kristuksen tähden minä annan anteeksi heidän rikoksensa eikä enää muista heidän syntejään. ●

Taito Heikkilä

TM

Salattu Jumala

JOH 15:1–10

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ

11.6.

Jeesuksen puhe viinipuusta tuo lukijoiden mieleen Vanhan testamentin kuvaukset Israelista Jumalan viinipuuna (esim. Ps 80:9–12). Nyt oikea, tosi viinipuun on kuitenkin Jeesus itse. Evankeliumeissa verrattain usein annetaan lukijan ymmärtää, että Jeesus toteuttaa sen tehtävän, joka Vanhassa testamentissa on annettu Israelin kansalle. Esimerkiksi, Jeesus oli 40 päivää autiomaassa ja pysyi uskollisena Jumalalle, kun taas Israel lankesi 40-vuotisen erämaataipaleensa aikana monin tavoin; tai kun Hoosean kirjassa Israel on Jumalan poika, joka kutsutaan Egyptistä (Hoos 11:1), ymmärtää Matteus tuon profeetan sanan toteutuvan Jeesuksessa, jonka hänen perheensä ensin vei pakoon Egyptiin ja toi sitten sieltä takaisin pyhään maahan. Israelin piti olla valona kaikille kansoille

(Jes 42:6), mutta nyt Jeesus on maailman valo. Kuva tosi viinipuusta täydentyy, kun yksittäisten opetuslasten sanotaan olevan viinipuun oksia. Uuden testamentin teologiassa muutenkin kristillisen seurakunnan sanotaan olevan uusi Israel (vrt. Gal 6:16), vaikka luonnollistakin Israelia vielä koskivat Jumalan lupaukset.

Jumala toimii sanallaan. Sanallaan hän loi kerran kaiken, ja Sana tuli lihaksi, kun pelastushistoriassa koitti lunastuksen aika. Kun Jumala nyt tekee meissä työtään, hän tekee sen sanallaan. Jeesus sanoo julistamansa sanan puhdistaneen opetuslapset hedelmää tuottaviksi oksiksi. Kasteessa toiminut sana on tehnyt meistä Kristusviinipuun oksia, ja me pysymme viinipuun elävinä oksina, kun Kristuksen sana pysyy meissä. Jumalan sanan merkitystä ei voi liiaksi korostaa.

Oksien perimmäinen tarkoitus on kantaa hedelmää, kristillistä elämää ja Kristustodistusta. Myös Paavali kutsuu kristillisiä hyveitä Hengen hedelmäksi (Gal 5:22–23). Hedelmien kasvamisen edellytyksenä on elävä yhteys itse puuhun, josta elämän voima on peräisin ja virtaa oksiin. Jeesuksen arvio uskosta osattoman mahdollisuudesta saada aikaan jotain hyvää on varsin negatiivinen: ”Ilman minua te ette saa aikaan mitään.” Vaikka uskosta osatonkin voi inhimillisesti katsoen tehdä hyviä asioita, eivät ne kuitenkaan Jumalan silmissä ole hyviä hedelmiä, koska ne eivät kasva uskosta ja yhteydestä Jeesukseen.

Jeesuksen opetus sisältää myös vakavan varoituksen. Hedelmää tuottamattomat oksat katkaistaan pois ja heitetään tuleen, joka tarkoittanee iankaikkista helvetin tulta. Joskus puussa voi olla sellaisia oksia, jotka näyttävät olevan kiinni rungossa, mutta niihin ei kuitenkaan kasva lehtiä, saati hedelmiä. Sellaisilla oksilla ei ole elävää yhteyttä runkoon, ja on vain ajan kysymys, milloin ne putoavat kokonaan pois puusta. Asiantunteva puutarhuri leik-

kaa ne pois jo ennen kuin ne luonnostaan irtoavat. Sellaiset seurakuntalaiset, jotka näennäisesti ovat seurakunnan jäseniä, mutta joilla ei ole henkilökohtaista uskon yhteyttä Jeesukseen, ovat vaarassa joutua tuleen. Tällaisilla ihmisillä on kuitenkin enemmän toivoa kuin kuivilla oksilla. Kuolleesta oksasta ei enää tule elävää, mutta hengellisesti kuollut ihminen voi tulla herätetyksi uuteen elämään ja uuteen Kristus-yhteyteen, jos Jumalan sana saa tehdä hänessä uskoa synnyttävää työtä. ●

Ville Auvinen

TT, vs. lähetysohjaaja, Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys

Katoavat ja katoamattomat aarteet

2. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA
LUUK 12:13–21

Päivän evankeliumissa on väkevää draaman otetta. Jeesus oli tapansa mukaan suuren väkijoukon keskellä ja opetti. Näissä tilanteissa tapahtui monia yllättäviä tapahtumia. Sellainen oli myös puheenaiheen vaihtaminen, jonka aiheutti perinnönjaossa vääryyttä kärsinyt mies, ja Jeesuksen hänelle antama vastaus.

Mies puuttui puheeseen kesken Jeesuksen opetuksen. Hän pyysi tätä auttamaan perinnönjaossa, jossa hän oli kokenut kärsineensä vääryyttä jäätyään epäoikeudenmukaisesti liian pienelle osalle. Tilannehan taitaa olla kovinkin tuttu myös monissa nykyisissä perinnönjaoissa. Jeesuksen vastaus oli yllättävä. Hän torjui miehen pyynnön vedoten siihen, ettei häntä ole asetettu olemaan ihmisten riitakysymysten ratkaisija, ei tuomari eikä jakomies.

Rinnakkainen – mutta vastakkainen – tälle tapahtumalle oli 2. Moos 2. luvussa kerrottu tapaus, jossa Mooses sai kuulla itseensä kohdistuvan vastaväitteen heimoveljensä suusta. Hän tahtoi auttaa kah-ta tappelevaa heprealaista, jolloin riidan

aloittaja heitti Moosekselle kiellon puuttua asiaan suunnilleen samoin sanoin: ”Kuka on asettanut sinut meille päämieheksi ja tuomariksi” (vanha raamatunkäännös; alkukieli käyttää substantiiveja eikä verbejä toisin kuin nykyinen suomennoksemme: ’käskemään ja määräälemään’). Nyt siis Jeesus itse sanoo, ettei epäoikeudenmukaisuutta kärsineen henkilön asian ratkaisu ole hänen tehtävänsä.

Tilanteesta voidaan oppia kaksi keskeistä asiaa: Ensimmäinen ja tärkein on se, mihin Jeesus selkeästi tähtää vastauksensa perustelussa. Hän kertoo vertauksen. (Vaikka siinä, mitä hän kertoi, ei ollut elementtejä, joissa maallisesta elämästä olisi johdettu hengellisiä sovellutuksia, käyttää Luukas sanaa *parabolee*. Selvästikään kertomuksen mies ei ollut kukaan todellisuushenkilö, vaan nimenomaan retorinen esimerkkitapaus.) Vertaus on yksi Jeesuksen rajuimpia. Nykyajan näkökulmasta katsoen se oli suoranaista pelottelua ja uhkailua. On kuitenkin tarkoin huomattava, ettei Jeesus kohdistanutkaan sitä suoraan keskustelukumppaniinsa, vaan esitti sen kärjistävänä ja yleisenä mahdollisuutena. Jyrkän kertomuksen sisältö on kertoa tämän elämän arvaamattomuudesta ja epävarmuudesta ja se painottaa kuolemanjälkeisen elämän tärkeyttä. Siksi vain ajallisen hyvän etsiminen ja yksin siihen keskittyminen on aina väärin, se on kestämatöntä. Taivaan laiminlyöminen maallisen hyvinvoinnin takia johtaa aina lopulta harhaan. ”Tänä yönä vaaditaan sinun sielusi.” Kuoleman äkillinen tulo täysin odottamatta juuri silloin, kun kaiken piti olla hyvin, näyttää mihin ihmisen pitäisi todella keskittyä, mitä hänen pitäisi pitää todella tärkeänä. Maallisen ja hengellisen vastakohtaisuus ja tarkeysero ovat tekstimme ensimmäinen ja keskeisin opetus. Kaikkea elämässä on katsottava kuoleman ja iankaikkisuuden näkökulmasta. Vasta tämä asettaa kaiken elämässä oikeaan järjestykseen.

Tässä yhteydessä on varottava värittämästä kertomuksen menestynyttä maanviljelijää liian räikein ja kielteisoin värein. Hän toimi niin kuin kunnan viljelijän tuolekin. Menestykseen pitää pyrkiä – ja näin kukin tekee erilaisissa tomissaan. Myöskään levossa menestyksen jälkeen ei ole mitään pahaa. Siihen neuvoo jo VT:n Saarnaaja: ”Ihmisellä ei ole auringon alla muuta onnea kuin syödä, juoda ja iloita” (8:15). Tähän Raamattu meitä ohjaa, siksi se ei ole miehen hulluutta. Hulluutta on se, ettei Jumala itse ja ikuisen elämän etsiminen ole hänelle keskeistä tai se on täydellisesti laiminlyöty elämän alue.

Kuitenkin tekstistä voi implisiittisesti lukea myös muuta. Edellä jo oli esillä vastaava tilanne Mooseksen elämässä. Se kertoo siitä, että Jumala-uskon näkökulmasta myös maallinen elämä, siinä koettava oikeudenmukaisuus tai epäoikeudenmukaisuus ja vääräys, on tärkeää. Jumala ei ole välinpitämätön sen suhteen, miten me ih-

miset kohtelemme toisiamme. Toiseen ei saa kohdistaa ruumiillista (tilanne, johon Mooses puuttui) eikä taloudellista (evankeliumin mies) eikä mitään muutakaan pahuutta ja vääryyttä. Jo toinen laintalu keskittyy nimenomaan näihin maallisiin kysymyksiin, eikä Jeesus hengellisestä keskittymisestäään huolimatta kumoa näitäkään lain kirjaimia tai piirtoja. Sanomalla, ettei häntä ole asetettu tuomariksi tai jakomieheksi, hän ilmaisee, että on olemassa niitä ihmisiä, jotka on asetettu sellaisiin virkoihin ja tehtäviin, joille maallisesta oikeudenmukaisuudesta huolehtiminen kuuluu. Juutalaisessa yhteiskunnassa näitä asioita koskevia neuvoja ja ratkaisuja oli tapana kysyä rabbeilta, ja Paavali viittaa siihen virkamiehistöön, jonka maallinen yhteiskunta järjestää, mutta jonka perimmäinen asettaja on Jumala (Room 13). ●

Arno Toivanen

Rovasti, Iisalmen emerituskirkkoherra

Julkaisijat

Suomen Evankelisuterilainen Opiskelijajoukko ja Koululaislähetys ry OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö SROS
Suomen teologinen instituutti ry STI

Päätoimittaja

Timo Junkkaala
timo.junkkaala@gmail.com
050 545 8446

Toinen päätoimittaja

Timo Eskola
timo.eskola@sti.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri

Marko Turunen
marko.j.turunen@outlook.com
044 0510 862

Ulkoasun suunnittelu ja taitto

Teemu Junkkaala | teemu@gstj.fi

Toimitus 2017

Ville Kettunen, Markus Korri,
Santeri Marjokorpi, Leif Nummela,
Juho Sankamo, Topias Tanskanen,
Arno Toivanen, Lauri Vartiainen
Neuvottelukunta 2017–2019
Keijo Rainerma (puheenjohtaja),
Juha Auvinen, Ville Auvinen,
Ruth Franzén, Markku Ihonen,

Ilmari Karimies, Jussi Miettinen,
Pekka Mäkipää, Olavi Peltola,
Tapio Puolimatka, Teuvo V. Riikonen,
Niilo Räsänen, Matti Sartonon,
Mauri Tervonen, Lauri Thurén,
Juha Vähäsarja.

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilaspalvelu ja osoitteenmuutokset

perussanoma@nesenta.fi
09 8566 7918

Tilauhinnat 2016

Opiskelijatilaus 17 €/vuosi, kesto-tilaus 40 €/vuosi, määräaikaistilaus 43 €/vuosi, irtonumero 7 €

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) x 193 mm (kork.)
250 €, 1/2 sivu: vaaka 130 mm x 96,5 mm
140 €, pysty 62,5 mm x 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5 mm.
Hintoihin lisätään alv. (24%).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi
050 361 4099

Kirjapaino

K-Print

Aikakauslehtien liiton jäsen.

ISSN 0355-7111

Perusta julkaisee mahdollisuuksien mukaan myös kirjoituksia ja kommentteja, joita ei ole erikseen pyydetty.

Perusta-lehti painetaan ympäristöystävällisesti.

**Uskon ja ajattelun avuksi
44. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa**